

INFORMACE SOUVISEJÍCÍ S ÚMRTÍM PŘÍJEMCE DŮCHODU

Mgr. GABRIELA POLÍVKOVÁ

Dojde-li k úmrtí poživatelé důchodu, není třeba tuto skutečnost České správě sociálního zabezpečení (ČSSZ) hlásit. Hlášení úmrtí je povinností úřadů pověřených vedením matrik, které tuto skutečnost sdělí ČSSZ do dvou týdnů po zápisu do matriky. ČSSZ dále přijímá informace o úmrtí z registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel a došlých žádostí o pozůstalostní dávky. Pokud důchodce zemře v zařízení sociálních služeb, hlásí jeho úmrtí ČSSZ toto zařízení. Z praktických důvodů je však vhodné o úmrtí poživatelé důchodu co nejdříve informovat okresní správu sociálního zabezpečení / Pražskou správu sociálního zabezpečení / Městskou správu sociálního zabezpečení Brno (dále jen souhrnně OSSZ) v místě bydliště zemřelého nebo pozůstalých. Úmrtí lze případně oznámit na klientském centru při ústředí ČSSZ nebo prostřednictvím call centra pro důchodové pojištění na tel. čísle 800 050 248. Všechna uvedená pracoviště dále poskytnou s ohledem na konkrétní okolnosti odborné rady, jak řešit případný nárok na pozůstalostní důchod nebo splátky důchodu, které byly vyplaceny, avšak z důvodu úmrtí již nenáleží, apod. Úmrtím poživatelé důchodu zaniká nárok na důchod.

VÝPLATA DŮCHODU

Pokud se důchodce dožil alespoň stanoveného dne splatnosti, důchod byl vyplacen oprávněně, a to v plné měsíční výši, a vrácení poměrné částky ČSSZ nepožaduje. Pokud se však důchodce nedožil dne splatnosti důchodu (třeba o jediný den), nejbližší splátka již nenáleží. Důchody se vyplácejí buď bezhotovostním převodem na účet klienta, nebo v hotovosti prostřednictvím České pošty. Vyplácejí se dopředu, a to v pravidelných měsíčních lhůtách. Splatnost důchodů vyplácených ČSSZ je stanovena na sudé dny od 2. do 24. dne v měsíci a 15. den v měsíci, je-li důchod zasílán do zařízení sociálních služeb. Důchod vždy náleží od konkrétního dne splatnosti do dne předcházejícího dni splatnosti v následujícím měsíci.

A. Výplata důchodu v hotovosti

Pokud měl zemřelý příjemce důchodu zařízenou výplatu důchodu prostřednictvím pošty, je vhodné, aby pozůstalý sdělil datum úmrtí přímo poštovnímu úřadu, který výplatu prováděl. Pokud tak pozůstalý neučiní, zastavení výplaty zrealizuje ČSSZ až poté, kdy obdrží informaci o úmrtí z jiného zdroje. V některých případech, zejména pokud je příjemcem důchodu jiná osoba, např. zvláštní příjemce či opatrovník, může dojít k přeplatku na důchodu. Nejčastěji se jedná o situaci, kdy tyto osoby převezmou důchod, který vzhledem k datu úmrtí důchodce nenáleží. Tento přeplatek je pak po příjemci důchodu vyžadován.

Může se také stát, že z nějakého důvodu (např. pobyt v nemocnici) důchodce jednu či několik splátek důchodu před úmrtím nepřevzal. Nepřevzaté, avšak náležející splátky důchodu jsou takzvaným nedoplatkem důchodu. Nárok na výplatu nedoplatku důchodu vznikne osobě, která se zemřelým ke dni úmrtí žila v domácnosti. Přitom platí, že nárok na výplatu nabývají postupně manžel/ka, děti a rodiče, jestliže žili se zemřelým v domácnosti. Tato podmínka však nemusí být splněna u dětí, které mají po zemřelém nárok

na sirotčí důchod. Pro úplnost je třeba uvést, že domácností se rozumí soužití dvou a více osob, které spolu trvale žijí a společně hradí náklady na domácnost a své potřeby, nikoliv jen stejná adresa uvedená v občanském průkazu. Pokud neexistuje žádná osoba žijící se zemřelým v domácnosti ke dni jeho úmrtí, stává se nedoplatek předmětem dědictví. Notář rozhodne v rámci pozůstalostního řízení, komu z dědiců bude částka vyplacena. Na základě rozhodnutí notáře ČSSZ poukáže uvedenou částku oprávněnému dědici.

B. Výplata důchodu převodem na bankovní účet

V případě, že byl zemřelému vyplácen důchod na jeho bankovní účet, zastaví ČSSZ po nahlášení úmrtí výplatu od nejbližší důchodové splátky. Než dojde k ukončení výplaty v systémech ČSSZ, může nastat situace, že je na účet převedena ještě splátka důchodu, která již nenáleží, a vznikne přeplatek na důchodu. Pokud je na účtu dostatek peněžních prostředků, na žádost ČSSZ banka již nenáležející částky důchodu vrátí. V případě, že na účtu zemřelého není dostatečný zůstatek a právo disponovat s peněžními prostředky na něm má jiná osoba, je tato osoba povinna již nenáležející částky důchodu vrátit. Pokud taková osoba není, jsou povinni vrátit tyto částky důchodu postupně manžel/ka, pokud mu/jí po zemřelém vznikl nárok na vdovecký/vdovský důchod, a dále děti a rodiče, jestliže žili se zemřelým v době jeho smrti v domácnosti. Pokud neexistuje žádná z těchto osob, nenáležející částky důchodu se považují za dluh důchodce, který se vypořádá v rámci dědictví.

C. Výplata důchodu na účet manžela/manželky

Dojde-li k úmrtí důchodce, jehož důchod byl vyplácen na účet jeho manžela/manželky (tj. zemřelý měl k takovému účtu dispoziční právo), je pozůstalý/pozůstalá manžel/manželka povinen/povinna nenáležející částky důchodu zemřelého vrátit. Po úmrtí majitele účtu, na který je prováděna i výplata důchodu jeho manžela/manželky, je nastaven následující postup:

ČSSZ (podle údajů vedených ve své evidenci) po obdržení a zpracování informace o úmrtí majitele účtu expeduje na adresu disponující osoby „Výzvu ke sdělení způsobu výplaty důchodu po úmrtí majitele účtu“. Tímto dopisem informuje adresáta – příjemce důchodu – o nutnosti oznámit ČSSZ do 30 dnů od jeho doručení způsob, jakým má být výplata jeho důchodu zařízena, neboť není možné dále pokračovat v jeho výplatě na účet zemřelé osoby. Dále informuje o níže uvedených možnostech zařízení výplaty:

- Příjemce důchodu vedený v evidenci ČSSZ jako disponující osoba k účtu se již v minulosti stal majitelem tohoto účtu, ale ČSSZ doposud tuto skutečnost neoznámil. Pak je nutné prokázat své vlastnictví účtu zasláním „Žádosti o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet v ČR – majitel účtu“ (vlastnoručně podepsané a potvrzené bankou).
- Příjemce důchodu se stal v rámci pozůstalostního řízení majitelem účtu, na který je jeho důchod vyplácen. Tuto skutečnost je nutné prokázat zasláním „Žádosti o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet v ČR – majitel účtu“ (vlastnoručně podepsané a potvrzené bankou).
- Příjemce důchodu požaduje výplatu na jiný účet, jehož je majitelem. Tuto skutečnost je nutné oznámit zasláním „Žádosti o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet v ČR – majitel účtu“ (vlastnoručně podepsané a potvrzené bankou).

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

- Příjemce důchodu požaduje výplatu v hotovosti prostřednictvím důchodové služby České pošty, s. p. Tuto skutečnost je nutné oznámit tiskopisem „Žádost o zrušení výplaty důchodu poukazem na účet“, případně jinou písemnou formou.

V žádném případě není možné pokračovat ve výplatě na účet zemřelého majitele, pokud pozůstalostní řízení nebylo ukončeno a příjemce důchodu se nestal jeho majitelem. V takovém případě má příjemce důchodu tyto možnosti: požádat o výplatu svého důchodu na jiný účet, jehož je majitelem (například nově zřízený účet), nebo o zařízení hotovostní výplaty důchodovou službou České pošty, s. p. Po skončení pozůstalostního řízení lze opět požádat o výplatu na původní účet zasláním „Žádosti o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet v ČR – majitel účtu“ (vlastnoručně podepsané a potvrzené bankou).

Zmíněné tiskopisy jsou v podobě interaktivních formulářů dostupné na ePortálu ČSSZ na adrese: <https://portal.cssz.cz/web/portal/tiskopisy> nebo ve formátu PDF na webových stránkách ČSSZ: <http://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/duchodove-pojisteni.htm>. Tiskopisy jsou též k dispozici na OSSZ nebo v klientském centru při ústředí ČSSZ.

Pokud příjemce důchodu nebude na výzvu ČSSZ v požadované lhůtě reagovat, bude jeho výplata na účet zastavena a zařízení hotovostním způsobem prostřednictvím důchodové služby České pošty, s. p.

Výzva ke sdělení způsobu výplaty důchodu po úmrtí majitele účtu je generována a expedována plně automatizovaným způsobem, při kterém nelze zohlednit situaci, kdy si příjemce důchodu po úmrtí majitele účtu již jednu z uvedených možností výplaty svého důchodu zvolil a ČSSZ ji oznámil. V takovém případě lze považovat výzvu za bezpředmětnou a není třeba žádným způsobem reagovat. ■

Autorka je pracovnící ČSSZ v odboru poskytování informací pro oblast důchodového pojištění.

DNY SENIORŮ 2020

V úterý 18. 8. 2020 se ve Znojmě uskutečnilo osvětové vzdělávací setkání s názvem Den seniorů. Sérii těchto setkání pořádá Ministerstvo práce a sociálních věcí v průběhu září ve 14 městech České republiky. Setkání ve velkém sále Znojenské besedy bylo prvním z nich a zúčastnilo se ho několik desítek místních občanů. Dny seniorů 2020 zahájila ve Znojmě mistryně práce a sociálních věcí Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc., která účastníky pozdravila a představila podstatné body, jež se týkají seniorů a jež ve své gesci dlouhodobě propaguje a uskutečňuje. O důchodovém systému ČR a jednotlivých dávkách důchodového pojištění informoval přítomné ředitel Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo JUDr. Radoslav Kraus. Se svými prezentacemi vystoupili také zástupci České obchodní inspekce, Integrovaného záchranného systému, několika příslušných odborů Jihomoravského kraje a Městského úřadu Znojmo. Během celého odpoledne mohli senioři využít bezplatné poradny na místě, a to z oblastí spadajících do gesce Úřadu práce, Okresní správy sociálního zabezpečení, České obchodní inspekce a všech složek Integrovaného záchranného systému. Hudebně-tanečním vystoupením akci zakončily členky tanečního souboru Znojenské Grácie. S ohledem na současný vývoj koronavirové situace byla další setkání do odvolání zrušena.

● FINANCE: OD TEORIE K REALITĚ

Černohorský Jan

Ydal: GRADA Publishing, a. s., 464 stran, 529 Kč

Kniha slouží k orientaci v zásadních oblastech financí, a to od teoretického chápání po realitu financí v dnešním světě. Jednotlivé oblasti financí charakterizuje samostatně, vymezuje i jejich společné rysy a propojenost. Kniha vychází z vysvětlení chápání měny a peněz od historických forem až po kryptoaktiva. Navazuje charakteristikou měnové politiky s reflexí změn po finanční krizi včetně nekonvenční měnové politiky a vysvětlením podstaty, příčin a důsledků inflace a deflace. Části bankovníctví a pojišťovnictví jsou věnovány zásadním poznatkům z těchto oblastí s výrazným akcentem do reality těchto trhů a aktuálních trendů. Podnikové finance obsahují důležité informace z oblasti financování podniku se zdůrazněním moderních forem financování. Veřejné finance shrnují základní poznatky z této oblasti a věnují se mimo jiné aktuální problematice veřejného zadlužení.

● POZORNOST, SOUSTŘEDĚNÍ, PRODUKTIVITA

Bailey Chris

Ydal: GRADA Publishing, a. s., 248 stran, 329 Kč

Chris Bailey je odborníkem na produktivitu a autor bestselleru The Productivity Project, který vyšel v jedenácti jazycích. Chris píše o produktivitě na webu Alifeofproductivity.com a přednáší organizacím po celém světě o tom, jak mohou být produktivnější, aniž by to nenáviděli. Naše pozornost nebyla nikdy tak rozptýlována jako dnes. Řada z nás si uvědomuje, jak mozek trpí neustálou snahou dělat víc věcí najednou. Naš mozek nabízí dva účinné režimy, které můžeme spustit, když účelně využijeme svou pozornost. Hyperfocus – režim stoprocentního soustředění, který umožňuje být produktivnější. A scatterfocus – režim rozptýleného soustředění, který umožňuje být kreativnější a spojovat myšlenky novými způsoby. S pomocí knihy Koncentrace se naučíte tyto režimy využívat a ovládat svou pozornost.

● MANAGEMENT ÚSPĚŠNÉ ORDINACE PRAKTICKÉHO LÉKAŘE

Košta Oto

Ydal: GRADA Publishing, a. s., 120 stran, 199 Kč

Zcela ojedinělá publikaci na našem trhu seznamuje mediky – budoucí praktické lékaře se základními a taji úspěšného zřízení a vedení ordinace praktického lékaře. Kniha je užitečná i pro lékaře, kteří již praxi vedou – jak praktické lékaře, tak ambulantní specialisty, kteří v ní mohou nalézt užitečné rady. Publikace zmiňuje důležitost koordinované, komplexní, zdravotně-sociální péče zahrnující v sobě činnosti související s diagnostikou, léčením, podporou zdraví, prevencí, rehabilitací a ošetřováním včetně domácí péče poskytované většinou dlouhodobě a kontinuálně. Důležité jsou také informace pojednávající o vztazích uvnitř ordinace, o interakcích lékař – zdravotní sestry, o „umění“ a základnostech komunikace s pacienty. Kniha přináší řadu praktických rad, poznatků, postřehů a doporučení, které pomohou čtenáři vyvarovat se zbytečných chyb při vykonávání lékařské praxe. Autor sám vede více než 30 let lékařskou praxi a přednáší problematiku jak medikům v posledních ročnících studia, tak v rámci celoživotního vzdělávání na doškolovacích akcích apod.

